

Samenvatting

Tijdens de regionale bijeenkomsten voor de raden van advies in het voorjaar van 2012 is het verzoek gedaan om de ledenraad te voorzien van een handreiking voor het vervullen van haar rol. Met deze notitie wordt getracht de gevraagde handreiking te bieden. Het document is bedoeld als werkdocument. Leden van de raden van advies worden uitgenodigd om hierop te reageren via alv@omo.nl. Volledigheidshalve is het competentieprofiel voor de raad van toezicht eveneens bijgevoegd.

Handreiking voor de leden van de ledenraad van de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs

Tijdens de regionale bijeenkomsten van de raden van advies in 2012 is door een aantal aanwezigen het verzoek naar voren gebracht om de leden te voorzien van een toetsingskader: suggesties voor een waardevolle invulling van de rol in de ledenraad.

De ledenraad is het hoogste inspraakorgaan van de vereniging Ons Middelbaar onderwijs. De ledenraad beslist over de benoeming en het ontslag van de raad van toezicht. Bovendien stelt de ledenraad de jaarrekening en het jaarverslag vast. De raad van toezicht en de raad van bestuur krijgen op deze wijze een sterke gesprekspartner waaraan zij hun beleid kunnen spiegelen en verantwoorden.

De ledenraad heeft zodoende een preventieve werking. De raad van toezicht zal immers steeds in het achterhoofd moeten houden dat er verantwoording moet worden afgelegd over het gevoerde beleid aan de ledenraad. Van belang is daarbij om te weten wanneer de ledenraad tevreden is over het gevoerde beleid, de financiële stand van zaken en de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd.

De stand van zaken ten opzichte van het voorafgaande verslagjaar, de positie van de vereniging ten opzicht van andere (grote en/of regionale) onderwijsinstellingen en de ontwikkelingen die de vereniging in het betreffende verslagjaar heeft doorgemaakt gelet op het politieke, sociale en economische klimaat kunnen hierbij ijkpunten voor de ledenraad zijn.

Hierop voortbordurend ligt de belangrijkste toegevoegde waarde van de leden van de ledenraad in:

** Maatschappelijke inbreng – 'van buiten naar binnen'*

Toetsing van beleid en resultaten van de vereniging Ons middelbaar Onderwijs aan maatschappelijke, politieke en onderwijskundige ontwikkelingen of andere omgevingsfactoren.

** Sparringpartner*

De ledenraad fungeert als sparringpartner, stelt vragen over het gevoerde beleid en de daaruit voortvloeiende resultaten zoals verwoord in de jaarrekening en het jaarverslag.

** Aanspreken*

De leden van de ledenraad kunnen de raad van toezicht vragen stellen en hen aanspreken op het vervullen en actualiseren van de vereiste competenties, op het verzaken hiervan of op het handelen in strijd hiermee.

Om een overzicht te krijgen van de verschillende competenties waarover de leden van de raad van toezicht moeten beschikken is hierbij het algemene competentieprofiel voor de leden van de raad van toezicht bijgevoegd. De leden van de raad van toezicht worden op basis van een afgeleide van dit algemene competentie profiel gevraagd voor deze functie.

Profielchets leden van de raad van toezicht

**Competentieprofiel voor de raad van toezicht behorend bij de statuten
vereniging Ons Middelbaar Onderwijs**

Preambule

In het licht van good governance en de wet Goed Onderwijs Goed Bestuur¹ moeten toezicht en verantwoording goed worden verankerd in de organisatiestructuur. Binnen de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs vormt de raad van toezicht het intern toezicht op de raad van bestuur. Voor een uitgebreide omschrijving van de vormgeving, benoeming en taak van de raad van toezicht wordt verwezen naar de statuten vereniging Ons Middelbaar Onderwijs. In artikel 15 lid 10 van deze statuten is opgenomen dat voor de leden van de raad van toezicht een competentieprofiel is vastgesteld.

Dit competentieprofiel beschrijft de taak en de karakterisering van de raad van toezicht, alsmede het profiel en de competenties voor de leden van de raad van toezicht. Verder zijn voor de voorzitter en de leden van de auditcommissie specifieke (aanvullende) eisen opgesteld.

¹ *Stb.* 2010, 80 en *Stb.* 2010, 282.

Algemeen

Ons Middelbaar Onderwijs heeft als missie om al haar leerlingen, ongeacht hun talenten en sociale achtergrond, met hoogwaardig onderwijs en zorgzame begeleiding voor te bereiden op het vervolgonderwijs en in het verlengde hiervan op een plaats in de maatschappij. Goed onderwijs staat dan ook hoog in het vaandel bij Ons Middelbaar Onderwijs.² Zij streeft naar een samenhangende goed gespreide voorzieningenstructuur over de volle breedte van het secundair onderwijs. Ons Middelbaar Onderwijs vindt haar levensbeschouwelijke verankering en oriëntatie in de joods-christelijke traditie, hetgeen zich vertaalt in een open katholiek karakter van de scholen. Dit karakter komt tot uitdrukking in normen en waarden, in stijl en omgangsvormen en in maatschappelijke interactie.

Goed onderwijs gaat gepaard met goed bestuur, waarbij heldere en moderne bestuurlijke verhoudingen de basis vormen. In dit kader dienen bestuur en toezicht te worden gescheiden. Binnen Ons Middelbaar Onderwijs vormt de raad van toezicht het intern toezicht op de raad van bestuur, hetgeen al jaren zo wordt gedaan. In deze profielschets wordt uiteengezet wat de algemene taak is van de raad van toezicht en over welke competenties de leden dienen te beschikken.

Taak en karakterisering raad van toezicht

De raad van toezicht is een onafhankelijk orgaan binnen Ons Middelbaar Onderwijs. De samenstelling, benoeming, taak, wijze van vergadering en de wijze van besluitvorming is vastgelegd in de statuten.³ De taak van de raad van toezicht behelst in ieder geval het werkgeverschap voor de raad van bestuur, het zijn van een sparringpartner voor de raad van bestuur, alsmede het houden van integraal toezicht. Dit betekent dat de raad van toezicht altijd alle aspecten van de instelling en alle relevante belangen in overweging neemt.⁴

Uitgangspunt voor het handelen van de raad van toezicht is dat Ons Middelbaar Onderwijs onderwijs levert dat ertoe doet, binnen scholen die ertoe doen, met mensen die ertoe doen, voor leerlingen die ertoe doen. De kwaliteitsverbetering staat dan ook voorop. Hierbij richt men zich naar het belang van de onderwijsinstelling, rekening houdend met het feit dat de instelling een organisatie is met een bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid. Tevens staat de raad van toezicht de bestuurder met raad terzijde en fungeert als klankbord. De leden van de raad van toezicht signaleren via hun netwerk trends in de maatschappij die voor het beleid van Ons Middelbaar Onderwijs van belang zijn.

² Zie voor een omschrijving van 'goed onderwijs' Koers 2016.

³ Zie hiervoor artikel 15 tot en met 19 'statuten vereniging Ons Middelbaar Onderwijs'.

⁴ De taak van de raad van toezicht is omschreven in artikel 17 van de statuten vereniging Ons Middelbaar Onderwijs en artikel 24e WVO; Zie tevens voor een schematisch overzicht van de taken en bevoegdheden van een interne toezichthouder P.J.J. Zoontjes en N. Noorlander, 'De maatschappelijke onderneming, panacee voor goed onderwijsbestuur?', in F.J.G. Janssens, C.W. Noorlander (red.) *Goed onderwijsbestuur. Opstellen over een nieuwe bestuursfilosofie van het onderwijs*, Den Haag: Boom-Lemma 2010, p. 11-138.

Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit acht leden. Vier leden worden benoemd op basis van coöptatie. De andere vier leden worden benoemd op bindende voordracht uit respectievelijk de verschillende geledingen van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, dan wel op bindende voordracht van de Bisschop van Breda en de Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Bij de benoeming van de toezichthouders wordt gebruik gemaakt van een vooraf opgesteld individueel profiel, dat is afgeleid van het profiel van de raad van toezicht als geheel. Dit bevordert het onbevangen selecteren van toezichthouders.

De raad van toezicht wordt samengesteld op basis van expertise, netwerken, maatschappelijke betrokkenheid en representativiteit, ervaring met en inzicht in ontwikkelingen in de samenleving en het onderwijs in het bijzonder, identificatie met de Noord-Brabantse katholieke gemeenschap en representatie van relevante maatschappelijke sectoren. Op deze wijze wordt getracht een breed palet aan persoonskenmerken te vertegenwoordigen in de raad van toezicht. Tot slot hebben de verschillende leden van de raad van toezicht geen aparte portefeuilles. Wel zal bij de samenstelling worden gekeken naar de verschillende invalshoeken die de leden meebrengen door eigen ervaringen en achtergrond.

Voor de raad van toezicht van Ons Middelbaar Onderwijs zijn de volgende maatschappelijke invalshoeken relevant:

- onderwijs en opvoeding;
- maatschappelijke instellingen;
- (lokale) overheden
- bedrijfsleven;
- (kerkelijke) identiteit.

Competenties leden raad van toezicht

Gelet op de missie van Ons Middelbaar Onderwijs, haar opzet en samenstelling, haar juridische structuur en besturingsfilosofie gelden voor de leden van de raad van toezicht de volgende competenties:

Maatschappelijke inbreng – 'van buiten naar binnen'

De leden van de raad van toezicht leveren een sociaal/culturele inbreng en zijn goed geïnformeerd over maatschappelijke, politieke en onderwijskundige ontwikkelingen of andere omgevingsfactoren. Deze informatie is relevant voor het beleid van de organisatie.

Ambassadeurschap – 'van binnen naar buiten'

De leden van de raad van toezicht ontwikkelen gemakkelijk relaties van binnen en buiten de kring van de organisatie en bestendigt deze voor het verkrijgen of verstrekken van informatie over het handelen, beleid en belang van de organisatie en het bijzonder onderwijs in het algemeen.

Richting geven en strategisch denken

De leden van de raad van toezicht denken in hoofdlijnen en niet in details. Tevens kunnen ze voorstellen doen voor de vertaling van een visie in strategische doelen en een gemeenschappelijk beeld van wenselijk en toekomstig beleid op hoofdlijnen formuleren. Tot slot kan men met vernieuwende ideeën komen en weet men anderen voor eigen ideeën en meningen te winnen.

Inspireren en stimuleren

De leden van de raad van toezicht handelen in woord en daad ondersteunend naar de organisatie, stimuleren tot actie en dragen op eigener beweging inspirerende oplossingen en ideeën aan.

Brede professionaliteit en beschikbaarheid

De leden van de raad van toezicht dragen bij aan het gemeenschappelijk belang en zij zijn bereid om binnen de grenzen van het redelijke een daadwerkelijke bijdrage te leveren wanneer hierom wordt gevraagd. De leden van de raad van toezicht beschikken dan ook over bestuurlijke deskundigheid en ervaring. Tot slot is er geen sprake van onvereenigbare belangen, posities of relaties (functies en/of nevenfuncties).

Veranderingsbereidheid en leerbaarheid

De leden van de raad van toezicht staan open voor en kunnen zich aanpassen aan nieuwe inzichten, veranderende omstandigheden en verhoudingen, eisen en regelgeving en kunnen nieuwe informatie gemakkelijk opnemen en toepassen.

Aanspreken en bereid zijn om aangesproken te worden

De leden van de raad van toezicht kunnen medetoezichthouders aanspreken op het vervullen en actualiseren van de vereiste competenties, op het verzaken hiervan of op het handelen of spreken in strijd hiermee, en kan feedback van die van anderen ontvangen en accepteren.

Identiteit

De leden van de raad van toezicht hebben een (economische) binding met Noord-Brabant en aantoonbare interesse in het onderwijsveld. Bovendien onderschrijven zij de identiteit van Ons Middelbaar Onderwijs.

Analytisch en kritisch

Naast bovengenoemde competenties beschikken de leden van de raad van toezicht over een analytisch denkvermogen en zijn ze constructief-kritisch en integer met een sterk normbesef.

Voorzitter

Naast de algemene kwaliteiten en eisen die gesteld worden aan de leden van de raad van toezicht, gelden voor de voorzitter een aantal aanvullende kwaliteiten.

Specifieke eisen die gesteld worden aan de voorzitter

- vermogen om op natuurlijke wijze de voorzittersfunctie te vervullen;
- persoonlijkheid die bindt en dit combineert met richting geven en inspireren;
- stimulerend;
- heeft een netwerk in de politieke-, bestuurlijke-, wetenschappelijke, en/of onderwijswereld;
- sterke en scherpe gesprekspartner voor de voorzitter van de raad van bestuur.

Auditcommissie

De voorzitter van de raad van toezicht stelt een auditcommissie in.⁵ De auditcommissie houdt toezicht op en adviseert de raad van toezicht met name op financieel getinte

⁵ Op grond van artikel 9 lid 3 huishoudelijk reglement Ons Middelbaar Onderwijs.

onderwerpen, zoals de werking van de interne risico beheersings- en controlesystemen, de financiële informatieverschaffing door de raad van bestuur en de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de accountant.

Specifieke eisen die gesteld worden aan de leden die plaats hebben in de auditcommissie:

- bekendheid met (basis) financiële concepten en vraagstukken;⁶
- ervaring op financieel-administratief/accounting terrein, gerelateerd aan de onderwijssector of een andere sector in het (semi-) publieke domein;
- bekendheid met moderne opvattingen op het gebied van corporate governance.

⁶ Conform artikel 9 lid 3 huishoudelijke reglement Ons Middelbaar Onderwijs dient minimaal één lid van de auditcommissie 'financieel expert' te zijn.